

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง คำกริยา
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง เรียนรู้ภาษาพัฒนาชีวิต
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง คำกริยา
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ความหมายของคำกริยา

คำกริยา คือ คำที่ทำหน้าที่เป็นส่วนหลักของกริยาวลี ซึ่งเป็นหัวใจของประโยค คำกริยามี ๒ ประเภท คือ ประเภทที่มีหน่วยกรรมกับประเภทที่ไม่มีหน่วยกรรม คำกริยาที่มีหน่วยกรรม ได้แก่ คำกริยากรรม และคำกริยาทวิกรรม ส่วนคำกริยาที่ไม่มีหน่วยกรรม ได้แก่ คำกริยาอกรรม คำกริยาคุณศัพท์ คำกริยาต้องเติมเต็ม คำกริยานำ และคำกริยาตาม

สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (๒๕๕๕: ๓๒-๓๙) แบ่งคำกริยาไว้ ๒ ประเภท คือ คำกริยาที่มีหน่วยกรรม และคำกริยาที่ไม่มีหน่วยกรรม ซึ่งแต่ละประเภทมีชนิดย่อย ดังนี้

ชนิดของคำกริยา

๑) คำกริยาที่มีหน่วยกรรม

๑.๑) **คำกริยากรรม** คือ คำกริยาที่มีนามวลีตามหลัง เช่น ฉันทกินขนม พ่อฟังข่าว น้องอ่านหนังสือ ชาวนาเกี่ยวข้าว เป็นต้น

๑.๒) **คำกริยาทวิกรรม** คือ คำกริยาที่มีนามวลี ๒ นามวลีตามหลัง นามวลีแรกทำหน้าที่เป็นกรรมตรง ส่วนนามวลีหลังทำหน้าที่กรรมรอง เช่น

“เขาสอนภาษาไทยเด็ก ๆ” สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

- กริยาทวิกรรม คือ สอน
- นามวลีแรก คือ ภาษาไทย
- นามวลีที่สอง คือ เด็ก ๆ

๒) คำกริยาที่ไม่มีหน่วยกรรม

๒.๑) **คำกริยาอกรรม** คือ คำกริยาที่ไม่ต้องมีนามวลีทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรม หน่วยเติมเต็ม หรือหน่วยเสริมความตามหลัง เช่น หัวเราะ ตก ชื่น ตาย ยืน เดิน เสียใจ ดีใจ วิตก กังวล เซ็ง สนุก ฯลฯ

- เด็กหัวเราะ
- ฝนตก
- เราเสียใจ
- ้วยรุ่นเซ็ง

๒.๒) คำกริยาคุณศัพท์ คือ คำกริยาที่ไม่ต้องมีนามวลีทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรม หน่วยเติมเต็ม หรือหน่วยเสริมความตามหลัง เช่น

- เด็กคนนี้ดี
- บ้านแถวนี้สวยทุกหลัง
- นักกีฬาเหล่านี้ว่องไว
- เขาสูงขึ้นมากทีเดียว

๒.๓) คำกริยาที่ต้องเติมเต็ม คือ คำกริยาที่ต้องมีนามวลีเป็นหน่วยเติมเต็มตามหลังเสมอ ได้แก่ เป็น เหมือน คล้าย เท่า ไข้ มี เกิด ปรากฏ เช่น

- เขาเป็นครูอยู่ชายแดนมาสิบปี
- เขาเหมือนพ่อมาก

๒.๔) คำกริยานำ คือ คำกริยาที่ต้องปรากฏหน้าคำกริยาอื่นเสมอ คำกริยานำรวมกับคำกริยาที่ตามมาปรากฏในโครงสร้างกริยาเรียง เช่น ชอบ พलय พยายาม อยาก ฝัน หัด ตั้งใจ ห้าม ช่วย กรุณา วาน ฯลฯ

- เขาชอบเป็นหวัด
วิเคราะห์ได้ว่า ชอบ = กริยานำ
- เขาฝันกินยาจนหมด
วิเคราะห์ได้ว่า ฝัน = กริยานำ
- นักเรียนตั้งใจฟังครู
วิเคราะห์ได้ว่า ตั้งใจ = กริยานำ

๒.๕) คำกริยาตาม คือ คำกริยาที่ปรากฏตามหลังคำกริยาอื่นเสมอ อาจปรากฏหลังคำกริยาโดยตรงหรือปรากฏหลังหน่วยกรรมของกริยาก็ได้ ซึ่งบางคำมีรูปเหมือนคำกริยากรรมและคำกริยากรรม เช่น ไป มา ขึ้น ลง ให้ ไว้ เสีย เอา ฯลฯ

- เขาส่งพัสดุไปแล้ว
วิเคราะห์ได้ว่า ไป = กริยาตาม
- พวกเรากลับจากเที่ยวกันมา
วิเคราะห์ได้ว่า มา = กริยาตาม

ที่มา : เรียบเรียงมาจาก “บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม ๓” กระทรวงศึกษาธิการ